

دلایل پیشنهاد عجیب الجبیر به مسکو

این برای اولین بار نیست که سعودی ها از چشم اندازهای منافع اقتصادی برای متقاعد کردن روسیه به دست برداشتن از حمایت اسد استفاده می کنند

به گزارش آران نیوز: حساسیت ها از مصاحبه عادل الجبیر، وزیر امور خارجه عربستان سعودی، با نشریه پولیتیکو آغاز شد. به نظر می رسد که وزیر امور خارجه عربستان در این مصاحبه به روسیه یک ریسمان نجات از تحریم های فلج کننده غرب را پیشنهاد می کند؛ آن هم از طریق دسترسی به بازارهای کشورهای شورای همکاری خلیج فارس که بیشترشان منابع عظیم نفتی و منابع سرمایه گذاری در اختیار دارند، حتی بیشتر از چین.

عادل الجبیر سپس در بیانیه ای از تمایل عربستان برای همکاری های مشترک با روسیه در برخی زمینه ها گفت. او به توافقنامه های همکاری که اخیرا میان دو کشور به امضا رسیده اشاره کرده و تاکید کرد که اختلافات دو طرف در برخی موارد از جمله در سوریه تاثیری بر همکاری های دو جانبه در سایر حوزه ها نخواهد داشت. وزیر امور خارجه عربستان گفت که اختلاف نظرات ریاض و مسکو بر سر سوریه در حال کمتر شدن است.

به نظر می رسد که بیانیه هایی نظیر این، دقیقا چیزی است که مسکو می خواهد از ریاض بشنود و واشنگتن نمی خواهد. البته مسکو ممکن است واقعا از این پیشنهاد سعودی ها خشنود نشده باشد. گرچه عادل الجبیر در مصاحبه خود با پولیتیکو از تمایل عربستان برای بهبود روابط سعودی ها و روسیه صحبت کرده، اما او همچنین مشخص کرده که به تهران به عنوان دوست مسکو نگاه مثبتی ندارد. او در این مصاحبه، تهران را به تلاش برای بازسازی "امپراتوری ایران" متهم کرد. الجبیر همچنین تاکید کرده که از نظر او منافع روسیه در همکاری نزدیک با کشورهای شورای همکاری خلیج (فارس) است نه در همکاری با بشار اسد. و در نهایت، وزیر امور خارجه عربستان خطاب به کرملین اعلام کرد که "روزهای بشار اسد به شماره افتاده، پس تا زمانی که وقت هست معامله کنید."

این سخنان قطعا چیزهایی نیست که روسیه بخواد از ریاض بشنود. سخنان عادل الجبیر که آشکارا به مسکو بگوید "تا زمانی که فرصت هست معامله کنید" از جانب روسیه یک سوء رفتار تلقی می شود؛ این که یک کشور کوچک از خود راضی به روسیه بزرگ امر کند. از طرف دیگر روسیه به هیچ عنوان خود را نیازمند چنین توافقی نمی بیند. روسیه هیچ شکی در تحقق وعده های سعودی مبنی بر بذل و بخشش کشورهای عربی در ازای دست برداشتن از حمایت از بشار اسد ندارد. اما در کنار آن، روس ها خیلی خوب می دانند که ادامه حمایت از بشار اسد به معنی ماندن او بر مسند قدرت و به شماره افتادن روزهای مخالفان اسد است که مورد حمایت سعودی ها هستند. و احتمالا مسکو در این باره محاسبات دقیقی دارند.

این برای اولین بار نیست که سعودی ها از چشم اندازهای (وسوسه کننده) منافع اقتصادی برای متقاعد کردن روسیه به دست برداشتن از حمایت بشار اسد استفاده می کنند. مسکو دفعات پیش چنین پیشنهادهایی را نپذیرفت و این بار نیز چنین نخواهد کرد. علاوه براین، مسکو بی شک اطمینان دارد که وزیر خارجه عربستان سعودی نیز این موضوع را می داند.

پس چرا عادل الجبیر بار دیگر این پیشنهاد را مطرح می کند؟ چند احتمال وجود دارد. یکی این که، الجبیر تلویحا اذعان کرده که عربستان سعودی آماده است این فرصت را در خاورمیانه در اختیار روسیه قرار دهد که نیروی برتر در منطقه باشد، حتی قوی تر از دوران اتحاد جماهیر شوروی. عربستان سعودی قصد دارد با این کار به واشنگتن و دیگر قدرت های غربی بفهماند که برای جلوگیری از این اتفاق (افزایش حضور روسیه در خاورمیانه) باید کارهای بیشتری برای ریاض انجام دهند. احتمال دیگر این است که عادل الجبیر تلاش دارد تا میان مسکو و تهران فاصله بیندازد یا به عبارت بهتر اختلافات میان این دو کشور را تشدید کند. مفسران و ناظران ایرانی همواره هشدار می دهند که روسیه اگر پیشنهاد خوب و با قیمت بالایی داشته باشد، حاضر است ایران را بفروشد.

اما یک احتمال دیگر این است که واقعا سعودی های متنفذی (حتی در دربار) هستند که معتقدند ریاض (در نهایت) می تواند روسیه را تشویق کند که دست از حمایت بشار اسد بردارد. بنابراین الجبیر پیشنهاد خود را با علم به این که روسیه آن را نخواهد پذیرفت، مطرح کرد تا این باور که عربستان می تواند در سوریه با روسیه همکاری کند را بی اعتبار کند.

این احتمال هم وجود دارد که هدف عربستان سعودی ترکیبی از این سه احتمال مطرح شده بوده باشد. به عبارت دیگر، این احتمال وجود دارد که عادل الجبیر پیشنهاد بهبود روابط اقتصادی با مسکو را به عنوان راهی برای نگران کردن آمریکایی ها، آزار دادن ایران و بی اعتبار کردن امیدها نسبت به گزینه همکاری با روسیه در محافل سیاسی عربستان مطرح کرده باشد.

البته یک توضیح دیگر هم می تواند وجود داشته باشد که چرا وزیر امور خارجه عربستان سعودی در شرایط فعلی این پیشنهاد را مطرح کرده است. شاید عادل الجبیر واقعا اعتقاد دارد که مسکو این بار پیشنهاد ریاض را خواهد پذیرفت. اما مسکو به احتمال زیاد حالا دیگر، حاضر نیست که از بشار اسد دست بکشد، آن هم در شرایطی که او در سوریه قوی تر از گذشته است و دست بالا را دارد. بنابراین احتمالا به زودی باور خوشبینانه سعودی ها برای معامله "سر اسد در ازای پول نقد" با روسیه از میان خواهد رفت.

منبع: دیپلماسی ایرانی